

Öğretmenlerin Eğitim Düzeyinin Yıldırma Algısına Etkisi: Meta-Analiz Çalışması ¹

The Effect of Teachers' Education Level on Intimidation Perception : Meta-Analysis Study

Tufan AYTAÇ

Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yozgat, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi:12.09.2014

Yayına Kabul Tarihi:30.04.2015

Özet

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin okulda karşılaştıkları yıldırma davranışlarına ilişkin algularının ve görüşlerinin eğitim düzeyine göre etki büyüklüklerini belirlemektir. Çalışmalar kapsamındaki toplam örneklem sayısı 5344 olup bunun 4734'ü lisans ve 610'u lisan üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin eğitim düzeyi değişkenine göre lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler lehine rastgele etkiler ($d=-0,16$) modeline göre istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde bir etki büyüklüğü belirlenmiştir.Yapılan moderatör analizi sonucunda araştırmacının cinsiyetinin birer moderatör olduğu saptanmıştır. Yapılan moderatör analizi sonucunda yayın türünün, öğretim kademesinin ve araştırmacının yapıldığı bölgenin birer moderatör olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yıldırma, psikolojik şiddet, meta analiz, eğitim düzeyi, öğretmen.

Abstract

The purpose of this study is to determine the effect sizes of teachers' perception and opinions about intimidation experienced by teachers in schools in accordance with education levels. Total number of samples in this study is 5344 teacher (4,734 with undergraduate and 610 with postgraduate education level). In accordance with the results of this study, based on the education level variable, an effect size with statistical significance and of low statistical importance was determined on the part of teachers who have post-graduate education level according to random effect model ($d=-0,16$). In the consequence of the moderator analysis conducted, the researcher's sex was determined to be a moderator. In the consequence of the moderator analysis conducted, the publication type, the education level and the region where the study was conducted were each determined not to be a moderator.

Keywords: Mobbing, Psychological harassment, Meta-Analysis, Education level, Teacher.

---

¹ Bu çalışma, Doç. Dr. Tufan AYTAÇ yürütücülüğünde gerçekleştirilen Bozok Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenen "Öğretmen-Yönetici İlişkilerinde Psikolojik Yıldırma (Mobbing): Bir Meta Analiz Çalışması" (Proje No: 2014EF/A119) adlı araştırmadan üretilmiştir.

1. Giriş

Postmodern toplum ve post-endüstriyel çağda örgütlerde çalışanların ihtiyaçları ve hakları gibi konular daha çok gündeme gelmektedir (Aytaç, 2013; Moczydlowska, 2012). Çalışma yaşamının her alanında bireye ve çalıştığı kuruma zarar verici etkilerinin hissedildiği yıldırma (mobbing) üzerinde yapılan araştırmaların sayısı çoğalırken, pek çok ülkede konuya yönelik farkındalığı artırma ve mücadele giderek önem kazanmaktadır (Tınaz, 2011: s.3). Eğitimin temel üretim biri olan okul örgütünün en önemli girdisi ve çıktısı olan öğrenciler üzerinde en fazla etkili olan faktörlerden biri de, öğretmendir. Okulda öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarını etkileyen stres, çatışma ve tükenmişlik gibi birçok değişken sözkonusudur. Bu değişkenlerden birisi de, yıldırma. Okullarda öğretmenlerin çeşitli nedenlerle karşılaştıkları yıldırma davranışları gerek okulun etkililiğini gerekse öğretmenlerin performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu süreçte; yıldırma, öğretmenlerin sadece psikolojik veya fiziksel sağlığı yanısıra, işten doyumunu da etkilemektedir.

Latince “kararsız kalabalık” anlamına gelen “mobile vulgus” sözcüklerinden türeyen “mob” sözcüğü, İngilizce kanun dışı şiddet uygulayan düzensiz kalabalık, “suçlu güruhu” veya “çete” anlamına gelmektedir (Minibaş-Poussard&İdiğ-Çamuroğlu; 2009; Tınaz, 2011). Mobbing; psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermek anlamına gelen Latince kökenli bir sözcüktür. “Mobbing” terimi için Türk araştırmacılar arasında en fazla benimsenen karşılıklar arasında; “yıldırma” (Cemaloğlu, 2007; Aras, 2012), “psikolojik terör” (Özler ve Mercan, 2009), “psikolojik taciz” (Tınaz, 2011), “duygusal taciz” (Uzunçarşılı ve Yoloğlu, 2007), “psikolojik şiddet” (Tutar, 2004; Aydın, 2009) göze çarpmaktadır. Bu çalışmada, öğretmenlerin okulda karşılaştıkları mobbing davranışları Türkçe karşılığı olarak “yıldırma” kavramı şeklinde kullanılmıştır. Yıldırma, bir kişinin diğer insanları kendi rızaları ile veya rızaları dışında başka bir kişiye karşı etrafında toplamasıyla; sürekli kötü niyetli hareketlerde bulunarak karşısındakinin itibarını düşürme gibi yollarla, saldırgan bir ortam yaratarak, kişinin işten çıkmaya zorlanması olarak tanımlanabilir (Davenport, Schwartz ve Eliot, 2003: 15). Yıldırma genel olarak bir veya birkaç kişi tarafından, diğer kişi veya kişilere, sistematik biçimde düşmanca ve etik dışı uygulamalarla ortaya çıkan psikolojik şiddet ya da mobbing olarak tanımlanmaktadır (Leyman, 1996; Mikelsen ve Einarsen, 2002; Tutar, 2004). Yıldırma; uzun süreli, sistematik, kişiliği zedeleyici ve dışlamaya dönük eylemler olarak karşımıza çeşitli şekillerde çıkmaktadır.

Öğretmenlerin okulda karşılaştıkları yıldırma ile okulun etkililik derecesi arasında doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Bu süreçte öğretmenlerin iş doyumunu ve dolayısıyla iş performansı, yıldırma olmadan olumsuz şekilde etkilenmektedir (Şahin, 2013). Okullarda yıldırma varolan örgüt kültürü ve yönetim yapısının sonucu olarak ortaya çıkan bir durumdur. Okullarda yüklü program ve olumsuz öğrenme-öğretme koşulları yanında rekabetçi ortam, olumsuz liderlik yaklaşımı, öğretmenlerin kariyer planlarını hayata geçirememesi ve sıkı denetim öğretmenlerin karşılaştıkları yıldırma davranışlarının nedenleri olarak görülmektedir. Okullarda yıldırmanın öğretmenlerin örgütsel

bağlılığını zayıflattığı, iletişim sorunlarına neden olduğu ve işten doyum düzeyinin düşmesine neden olduğu belirlenmiştir. (Aytaç, 2014, 2015; Mathiessen ve Einarsen, 2010; Özen, 2009; Salin, 2001; Yılmaz ve Sarpkaya, 2015; Yaman, 2010). Öğretmenler yönetici, meslektaş, veli, öğrenci ve diğer çalışanlar tarafından yıldırma maruz kalabilmektedir. Öğretmenler yıldırma davranışlarıyla ayrımcılık, iletişim engelleri, yasal hakların engelleme, aşağılanma ya da cinsel taciz şeklinde karşılaşabilmektedir (Aytaç, 2014, 2015; Ertürk, 2015; Robert ve Mark, 2010; Yaman, 2010). Sistem yaklaşımıyla baktığımızda girdisi ve çıktısı insan okullarda özellikle öğretmenlerin karşılaştıkları yıldırma davranışları onların performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir (Beswick, Gore ve Palferman, 2006; Ekinci ve Yıldırım, 2015; Özen, 2009; Korkmaz ve Cemaloğlu, 2010; Yaman, 2009). Son yıllarda öğretmenlerin okulda karşılaştıkları yıldırma davranışlarını konu alan nitel ve nicel çalışmaların sayısının arttığı görülmektedir (Aytaç, 2014; Ekinci ve Yıldırım, 2015).

Yıldırma mağdurları üzerinde yapılan araştırmalar yıldırma'nın cinsiyet, yaş ve statüye göre değiştiğini ve belli yaş gruplarındaki kişilere daha fazla uygulandığını ortaya çıkarmıştır (Leyman, 1996). Öğretmenlerin yıldırma davranışları ile karşılaşmalarında ya da algılarında cinsiyet, yaş ve kişilik gibi demografik özellikler yanında kıdem ve eğitim düzeyi gibi mesleki özellikler de etkili olmaktadır (Davenport, Schwartz ve Eliot, 2003; Duffy ve Sperry, 2012; Kış, 2016). Çeşitli ülkelerde yapılan çalışmalarda, öğretmenlerin eğitim düzeyi açısından yıldırma ile ilişkili algılarında farklılaşma olduğu ortaya konulmuştur (Çetin, 2011; Hacicaferoğlu, 2013; Zapf ve Einarsen, 2001). Yıldırım (2010) tarafından yapılan araştırmada, eğitim düzeyi açısından lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans mezunu öğretmenlere oranla daha çok yıldırma davranışlarına maruz kaldığı ortaya konulmuştur. Son yıllarda, okullarda öğretmenlerin karşılaştıkları yıldırma davranışlarını konu edinen öğretmenlere ait farklı bağımsız değişkenler kullanılarak çeşitli araştırmalar yapılmıştır (Aytaç, 2014). Yıldırma davranışlarıyla ilgili yapılan farklı araştırmaların eğitim düzeyi değişkeni yönünden farklı sonuçlara ulaşması bağlamında, Einarsen (1999) ve Onbaş (2007) bu konuda meta analiz çalışmaları yapılmasının gerekli olduğunu ileri sürmüştür. Bu araştırma sonuçlarının toplanıp ortak bir sonucun ortaya çıkarılması ve sentezlenmesi önem arz etmektedir.

Yıldırma davranışına maruz kalan öğretmenlerin ortak özelliklerine bakıldığında başarılı, çalışkan ve sessiz kişiler” olduğu görülmektedir (Çelebi ve Kaya, 2014). Eğitim düzeyi yüksek öğretmenlerin yıldırma davranışlarıyla karşılaşmalarında, bunun bir etken olup olmadığının belirlenmesi önem arz etmektedir. Alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin okulda karşılaştıkları yıldırma davranışlarında eğitim düzeylerinin etkisini meta-analiz yöntemi ile inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmaması yönüyle bu çalışma alana katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin eğitim düzeyinin yıldırma

davranışlarına etkisini belirlemektir. Bu amaçla, öğretmenlerin eğitim düzeyine göre yıldırma davranışlarına ilişkin algılarının ve görüşlerinin etki büyüklükleri belirlenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma sonuçlarını sentezleme yöntemlerinden biri olan Meta-analiz yöntemi, bu çalışmanın modelini oluşturmaktadır. Meta-analiz yöntemi ile bağımsız çalışmalardan elde edilen nicel bulguların ileri istatistiksel tekniklerle analiz edilmesi; sentezlenmesi ve yorumlanması gerçekleştirilir (Dinçer, 2014; Ellis, 2012: 5).

2.2. Verilerin Toplama Aracı

Meta-analiz çalışması kapsamına Türkiye’de öğretmenlerin yıldırma ile ilgili algılarını ve görüşlerini konu alan yüksek lisans ve doktora tezleri alınmıştır. Bu çalışmalara ulaşabilmek YÖK Ulusal Tez Arşivinde “yıldırma”, “psikolojik taciz”, “mobbing”, “psikolojik yıldırma” ve “psikolojik şiddet” anahtar sözcükleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Bu tarama sonucunda çalışma kapsamına ilişkin 42 çalışmanın olduğu görülmüştür. Meta-analiz çalışması dâhil edilme kriterlerine uygun 16 çalışmanın olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmaların seçiminde kullanılan dahil edilme kriterleri aşağıda verilmiştir;

- (i) *Kriter 1: Yayınlanmış veya yayımlanmamış çalışma kaynakları:* Çalışma kapsamına yüksek lisans ve doktora tezleri alınmıştır.
- (ii) *Kriter 2: Çalışmalardaki bağımlı ve bağımsız değişkenin meta-analiz çalışmasına uygun olması:* Öğretmenlerin eğitim düzeyinin bağımsız değişken olarak ele alındığı çalışmalar olmasına dikkat edilmiştir.
- (iii) *Kriter 3: Meta-analiz için gerekli nicel verileri içermesi:* Meta-analiz çalışması için gerekli olan etki büyüklüklerinin hesaplanabilmesi için nicel veriler içermesi dikkate alınmıştır.
- (iv) *Kriter 4: Çalışmaların 2007 ve 2013 yılları arasında Türkiye’de yapılmış olmaları dikkate alınmıştır.*

Hariç Tutma Kriterleri: Literatür taraması sonucu elde edilen 66 çalışma; farklı örneklemlerde yapılan çalışmalar olması (okul yönetici ve öğretim üyeleri), meta-analizi için gerekli istatistiksel verilere sahip olmaması ve yalnızca nitel bulgulara yer vermesi bağlamında dâhil edilme kriterlerine uygun olmadığı için yapılan meta-analiz çalışması dışında tutulmuştur.

Araştırmanın güvenilirliği: Meta-analizlerde kodlama güvenilirliğinin sağlanması çok önemlidir (Lipsey & Wilson, 2001). Meta-analize dahil edilen her çalışma için

bir kodlama protokolü oluşturulmuştur. Çalışmaları kodlama protokolüne işleyen kodlayıcılar arası güvenilirliğin sağlanmasında Cohen's Kappa istatistiği kullanılmış ve güvenilirlik 0,98 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, kodlayıcılar arasında neredeyse mükemmel bir uyumu göstermektedir.

Araştırmanın geçerliği: Meta-analize dahil edilme kriterlerine uygun tüm çalışmaların taranması ve çalışmaya dahil edilmesi araştırmanın geçerliliğinin bir göstergesidir (DeCoster, 2004; Petitti, 2000). Tarama sonucunda bütün çalışmalara ulaşılması bağlamında geçerliliğin sağlandığı söylenebilir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, Meta-Analiz için istatistiksel Paket Programı CMA Ver. 2.2.064 [Comprehensive Meta Analysis] kullanılmıştır. Verilerin analizinde grup karşılaştırma meta-analiz yöntemlerinden (sabit ve rastgele etkiler modelleri) Grup Farklılığı yöntemi kullanılmıştır. Meta-analizde çalışmaların evrenleri aynı büyüklükte ise sabit etki modeli değil ise rastgele etkiler modeli kullanılmaktadır Rastgele etkiler modeli, bireysel çalışma evren büyüklüklerinin farklı olduğunu ve standart sapmanın sifra eşit olmadığını ifade etmektedir. Bu model, çalışmaların kendi içinde ve çalışmalar arası değişimi dikkate alarak bir değerlendirme yapmaya olanak tanımaktadır. Meta-analize dâhil edilen bireysel çalışma sonuçlarının homojen çıkması durumunda sabit etki modeli, heterojen çıkması durumunda rastgele etkiler modeli kullanılmaktadır (Dinçer, 2014; Shelby ve Vaske, 2008; Yılmaz, Altınkurt ve Yıldırım, 2015).

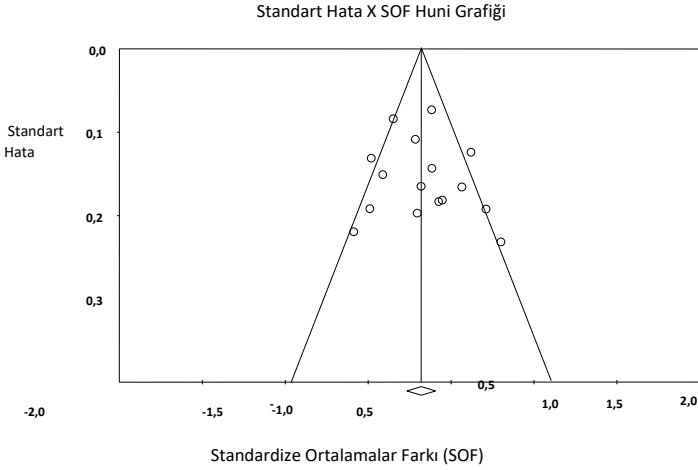
Çalışmada deney grubu olarak lisans mezunu ve kontrol grubu olarak lisansüstü mezun öğretmenler alınmıştır. Dolayısıyla hesaplanan etki büyüklüğünün pozitif olması lisans mezunları lehine, negatif olması ise lisans üstü mezunları lehine yorumlanmaktadır. Kodlayıcı güvenilirliği testi için SPSS Ver. 20.0'den yararlanılmıştır.

3. Bulgular ve Yorumlar

Meta-analiz çalışması sonucunda elde edilen bulgular (yayın yanlılığı, orman grafiği, rastgele etkiler modeli ve moderatör analizi), bu bölümde verilmiştir.

Yayın Yanlılığı

Yayın yanlılığı, negatif ve istatistiksel anlamlılık bulunmayan çalışmalarla karşılaştırıldığında, pozitif ve istatistiksel anlamlılık bulunan çalışmaların yayınlanması eğilimi olduğu anlamına gelmektedir (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009; Rothstein, Sutton & Borenstein, 2005). Meta-analize dahil edilen çalışmaların yayın yanlılığına neden olup olmadığının anlaşılması için Huni grafiği, Rosenthal'ın güvenli N (fail-safe N-FSN), Orwin'in güvenli N yöntemi ve Duval ve Tweedie'nin Kes ve Ekle (Trim and Fill) yöntemleri literatürde sıkça kullanılan yöntemlerdir (Dinçer, 2014; Duval & Tweedie, 2000; Rothstein ve diğerleri, 2005). Bu çalışmada yayın yanlılığı iki yöntem kullanılarak test edilmiştir: Huni grafiği ve Orwin's Fail-Safe N.

Şekil 1. Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Çalışmaların Etki Büyüklükleri Huni Grafiği

Şekil 1’de görüldüğü gibi, araştırma kapsamındaki 16 adet çalışmanın büyük bir kısmının şeklin üstüne doğru ve birleştirilmiş etki büyüklüğüne yakın olduğu görülmektedir. Meta analiz çalışmasında yayın yanlılığı yoksa, çalışmaların, birleştirilmiş etki büyüklüğünü gösteren dikey çizginin her iki yanında simetrik bir şekilde yayılması sözkonusudur (Borenstein ve diğ., 2009). Bu huni saçılım grafiği, araştırmaya dahil edilen çalışmalar açısından yayın yanlılığının bulunmadığının göstergelerinden biridir. Yayın yanlılığını test etmek için Orwin’s Fail-Safe N hesaplaması da yapılmıştır. Orwin’s Fail-Safe N bir meta-analizde eksik olabilecek çalışma sayısını hesaplamaktadır (Borenstein ve diğ., 2009: 285). Bu analizin sonucunda, Orwin’s Fail-Safe N 302 olarak hesaplanmıştır. Meta-analiz sonucunda bulunan -0,17 ortalama etki büyüklüğünün -0,01 düzeyine (trivial), yani neredeyse sıfır etki düzeyine ulaşabilmesi için gerekli çalışma sayısı 302 adettir. Halbuki dahil edilen 16 çalışma Türkiye’de bu araştırma sorusuna yönelik yapılmış tüm çalışmalardan (nitel, nicel, kuramsal vb.) dahil edilme kriterine göre ulaşılabilmiş çalışmaların tamamıdır.

3.1. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Etki Büyüklüğü Analizinin Birleştirilmemiş Bulguları

Lisans ve lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin yıldırma davranışlarına ilişkin algılarının etki büyüklükleri, standart hata ve % 95’lik güvenilirlik aralığına göre alt ve üst sınırları Tablo 1’de verilmiştir.

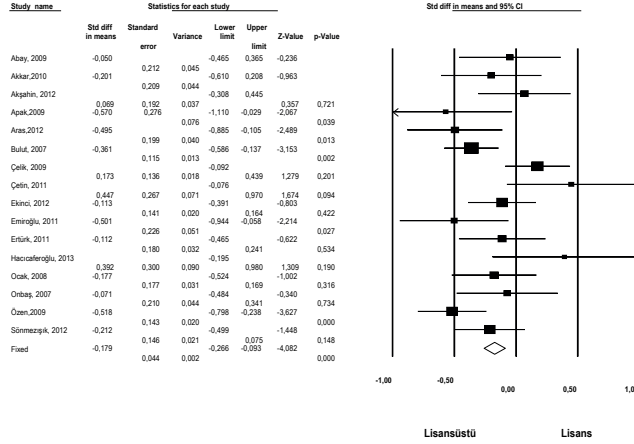
Tablo 1. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Yıldırma İlişkin Algılarına İlişkin Etki Büyüklükleri

Model	Çalışma Adı	Etki büyüklüğü (d)	Standart hata	Varyans	Alt sınır	Üst sınır	Z-Değeri	p-Değeri	Örneklem Lisans	Sayı Lisansüstü
	Abay, 2009	-0,050	0,212	0,045	-0,465	0,365	-0,24	0,81	319	24
	Akkar, 2010	-0,201	0,209	0,044	-0,610	0,208	-0,96	0,34	198	26
	Akşahin, 2012	0,069	0,192	0,037	-0,308	0,445	0,36	0,72	215	31
	Apak,2010	-0,570	0,276	0,076	-1,110	-0,029	-2,07	0,04	84	16
	Aras,2012	-0,495	0,199	0,040	-0,885	-0,105	-2,49	0,01	219	29
	Bulut, 2007	-0,361	0,115	0,013	-0,586	-0,137	-3,15	0,00	347	99
	Çelik, 2009	0,173	0,136	0,018	-0,092	0,439	1,28	0,20	335	65
	Çetin, 2011	0,447	0,267	0,071	-0,076	0,970	1,67	0,09	236	15
	Ekinci, 2012	-0,113	0,141	0,020	-0,391	0,164	-0,80	0,42	303	60
	Emiroğlu, 2011	-0,501	0,226	0,051	-0,944	-0,058	-2,21	0,03	197	22
	Ertürk, 2011	-0,112	0,180	0,032	-0,465	0,241	-0,62	0,53	845	32
	Hacıcaferoğlu, 2013	0,392	0,300	0,090	-0,195	0,980	1,31	0,19	166	12
	Ocak, 2008	-0,177	0,177	0,031	-0,524	0,169	-1,00	0,32	380	35
	Onbaş, 2007	-0,071	0,210	0,044	-0,484	0,341	-0,34	0,73	384	24
	Özen,2009	-0,518	0,143	0,020	-0,798	-0,238	-3,63	0,00	243	63
	Sönmezşık, 2012	-0,212	0,146	0,021	-0,499	0,075	-1,45	0,15	263	57
Sabit		-0,179	0,044	0,002	-0,266	-0,093	-4,082	0,000	4734	610
Rastgele		-0,163	0,068	0,005	-0,297	-0,030	-2,393	0,017	4734	610

Tablo 1'e göre 16 çalışmanın eğitim düzeyine göre standardize ortalamalar farkı (SOF) -0,005 ile lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler lehine değer ile 0,447 lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenler lehine değer aralığında değişmektedir.

3.2. Eğitim Düzeyine İlişkin Veri İçeren Çalışmaların Orman Grafiği

Araştırmaya dahil edilen ve eğitim düzeyine ait veri içeren 16 çalışmaya ilişkin orman grafiği (forest plot) şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2. Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Çalışmaların Etki Büyüklükleri Orman Grafiği

Şekil 2 incelendiğinde lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler lehine sıfırdan büyük bir farkın olduğu görülmektedir.

3.3. Eğitim Düzeyine İlişkin Etki Büyüklüğü Meta Analizinin Sabit ve Rastgele Etkiler Modeline Göre Birleştirilmiş Bulguları

Lisans ve lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin yıldırma davranışlarına ilişkin algılarının etki büyüklüklerinin sabit ve rasgele etkiler modeline göre birleştirilmiş ortalama etki büyüklüğü değerleri Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Etki Büyüklüğü Meta Analizinin Sabit ve Rastgele Etkiler Modeline Göre Birleştirilmiş Bulguları ve Homojenlik Testi

Model	Etki büyüklüğü ve 95% güven aralığı					Heterojenlik				
	Çalışma sayısı	EB	SH	Varyans	Alt sınır	Üst sınır	Z- değeri	Q- değeri	df (Q)	I ²
Sabit etkiler	16	-0,179	0,044	0,002	0,266	-0,093	-2,082	3,315	15	54,975
Rasgele etkiler	16	-0,163	0,068	0,005	-0,297	-0,030	-2,393			

Hesaplamalar doğrultusunda meta analize dâhil edilen 16 çalışmadaki veriler,

sabit etkiler modeline göre lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerden daha fazla yıldırma algısına sahip olduğunu göstermektedir (Tablo 2). Ancak etki büyüklüğü değeri 0,20'den düşük olduğu için Cohen'in sınıflandırmasına göre düşük düzeyin de altında bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (Cohen, 1988: 40).

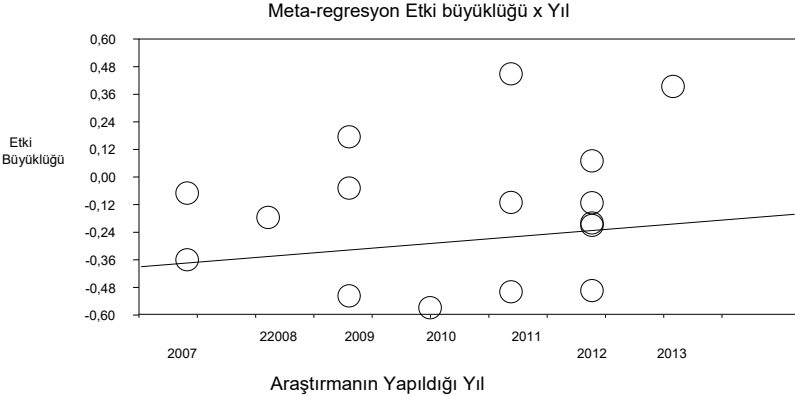
İstatistiksel anlamlılık Z testine göre hesaplandığında $Z=-2,082$ olarak bulunmuştur. Ulaşılan sonucun $p=0,005$ ile istatistiksel anlamlılığa sahip olduğu belirlenmiştir. Homojenlik testi diğer adı ile Q-istatistiği için $Q=33,315$ olarak hesaplanmıştır. Ki-kare (χ^2) tablosundan % 95 anlamlılık düzeyinde 15 serbestlik derecesi değeri 25,0 olarak bulunmuştur. Q-istatistik değeri ($Q=33,315$) 15 serbestlik derecesi ile ki-kare dağılımının kritik değerini ($\chi^2_{0,95}=25,0$) aştığı için etki büyüklüklerinin dağılımına ait homojenliğin yokluk hipotezi sabit etkiler modelinde reddedilmiştir. Etki büyüklükleri dağılımının sabit etkiler modeline göre heterojen bir özelliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Q istatistiğinin bir tamamlayıcısı olarak geliştirilen I^2 ise heterojenliğe ilişkin daha net bir sonuç ortaya koymaktadır (Petticrew&Roberts, 2006). Eğitim düzeyi değişkeni için yapılan homojenlik testleri (Q ve I^2) sonucunda çalışmalar arasında orta düzeyin üstünde heterojenlik bulunduğundan birleştirme işlemi için model rastgele modele çevrilmiştir. Eğitim düzeyi değişkenine göre ortaya çıkan heterojenliğin nedenlerini ortaya koyabilmek için yapılan moderatör analizi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Yıldırma Yönelik Eğitim Düzeyinin Etkisine İlişkin Kategorik Moderatör Sonuçları

Moderatör	k	d	SE	%95 CI	Q
Yayın Türü					
Yüksek Lisans Tezi	14	-0,167	0,047	[-0,258; -0,075]	0,696
Doktora Tezi	2	-0,285	0,133	[-0,546; -0,023]	
Araştırmanın Yapıldığı Bölge					
Ege	2	-0,305	0,09	-0,481 ; 0,128	
Güneydoğu	3	-0,132	0,13	-0,401 ; 0,136	3,311
İç Anadolu	4	-0,203	0,08	-0,376 ; -0,031	
Marmara	7	-0,104	0,05	-0,239 ; 0,030	
Öğretim Kademesi					
İlköğretim	8	-0,187	0,067	[-0,318; -0,055]	0,020
Ortaöğretim	8	-0,174	0,058	[-0,288; -0,060]	
Araştırmacının Cinsiyeti					
Erkek	88	-0,041	0,069	[-0,176; 0,095]	6,865
Kadın	8	-0,275	0,057	[-0,387; 0,163]	

Not: k=çalışma sayısı, d= Cohen's d (SOF), SE=Standart Hata CI=güven aralığı, Q=Çalışmalar arası heterojenlik, Altgrup sayısı 2 ve üzeri sayıda olan çalışmalar için karşılaştırma analizleri yapılmıştır. * $p<.05$

Tablo 3'te yeralan moderatör analizi sonuçlarına göre araştırmacının cinsiyetinin ($p=0,009$) birer moderatör olduğu saptanmıştır. Araştırmacı kadın olunca farkın yönü değişmemekle birlikte kadın lehine farkta bir artış gözlenmektedir. Yapılan moderatör analizi sonucunda yayın türünün ($p=0,404$), öğretim kademesinin ($p=0,889$) ve araştırmanın yapıldığı bölgenin ($p=0,346$) birer moderatör olmadığı saptanmıştır.

Şekil 3. Araştırmanın Yapıldığı Yıllar İtibariyle Etki Büyüklükleri Meta-regresyon Sonuçları

Şekil 3'de görüldüğü gibi, araştırmalara ait etki büyüklükleri açısından yıllar itibariyle eğitim düzeyi farklılığında bir azalma eğilimi olduğu görülmektedir.

4. Tartışma

Bu meta-analiz çalışmasında 5,344 kişilik bir örnekleme oluşturan 16 çalışmaya ait 16 adet etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Beş çalışmada istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunurken 11 çalışmada anlamlı farklılık bulunmamıştır. Rastgele etkiler modelinde birleştirme işlemi sonucu lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler lehine $-0,16$ 'lık istatistiksel olarak anlamlı bir etki büyüklüğü bulunmuştur. Cohen (1988) ve Thalheimer ve Cook (2002) sınıflandırmasına göre bu düşük düzeyde bir sonuçtur. Bu öğretmenlerin okulda yıldırma davranışlarına ilişkin algıları açısından lisan ve lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler arasında düşük düzeyde bir farkın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin okulda karşılaştıkları yıldırma davranışlarına ilişkin algılarında eğitim düzeylerinin (lisan-lisans üstü) etkisini belirlemeye yönelik alanyazında bir meta-analiz çalışması olmadığından bu sonuçları karşılaştırma olanağı sözkonusu olamamıştır.

Çetin (2011) ve Hacıcaferoğlu (2013) tarafından yapılan araştırmalarda lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlere oranla daha fazla yıldırma algısına sahip olması bulgusu, bu çalışmanın sonuçlarıyla-

la çelişmekte ise de Davenport ve diğ. (2003), Bulut (2007), Özen (2009), Yıldırım (2010), Duffy ve Sperry, (2012) tarafından yapılan araştırmalarda eğitim düzeyi açısından lisansüstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlere oranla daha çok yıldırma algısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın sonuçları da düşük düzeyde de olsa bu bulguyu destekler niteliktedir.

Bu çalışmada öğretmenlerin yıldırma algılama düzeyi eğitim durumu değişkenine göre düşük düzeyde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin yıldırma algı düzeyinin daha yüksek olmasının diğerlerinden fazla eğitim almaları sebebiyle bazı davranışlara karşı daha hassas olmaları şeklinde alınabilir. Sönmezşık (2011) bu düşük düzeydeki farklılığın nedeni lisansüstü eğitim düzeyine sahip olmanın öğretmenlik kariyerini çok fazla etkilememesi şeklinde açıklamıştır. Öğretmenler lisansüstü eğitim düzeyine sahip olunca herhangi bir maddi avantaj elde edememekte ya da idari görevlerde sınavı kazanmak dışında bir fayda sağlamamaktadır. Bu anlayışta özellikle lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenler üzerinde bir baskı, rekabet ve kıskançlık gibi yıldırma davranışları sergilenmesine yönlendirmiyor olabilir. Akpunar (2016) tarafından yapılan çalışmada, eğitim düzeyi değişkenine göre lisansüstü eğitim (yüksek lisans ve doktora düzeyi) yapmış öğretmenlerin daha fazla yıldırma ile karşılaşmalarında, yıldırma konusunda bilinçli olmaları ve haklarını savunmada daha etkili olmalarının etkili olabileceği ifade edilmiştir. Özellikle okul yöneticilerinin bu öğretmenler üzerinde daha fazla yıldırma davranışları sergiledikleri ortaya konulmuştur. Çarıkçı ve Yavuz (2009) tarafından yapılan araştırmada çalışanların eğitim seviyeleri yükseldikçe; yıldırma algılarıyla ilgili tutum puanları da artmaktadır. Bu çalışmada da öğretmenlerin öğrenim düzeyi yükseldikçe yıldırma algılarının arttığı görülmüştür. Bu artışta öğretmenlerin mesleki özgüven ve uzmanlaşma düzeyinin yükselmesiyle birlikte özellikle yönetime karşı eleştirel bakış açısı geliştirebilmelerinden dolayı yıldırma karşı daha duyarlı ve açık olmaları etkili olabilir.

Bu meta-analiz çalışması bağlamında lisans üstü eğitim düzeyine sahip öğretmenlerin lisans eğitim düzeyine sahip öğretmenlere oranla daha fazla yıldırma algısına sahip olmasının nedenlerinin ortaya çıkartılması ve tartışılması önerilebilir. Öğretmenlerin niteliğinin geliştirilmesine yönelik olarak özellikle lisans üstü eğitim alma konusunda teşvik edilmeli ve yıldırma davranışlarına maruz bırakılmamalıdır. Bu konuda özellikle okul yöneticilerinin lisans üstü eğitim yapmak isteyen ve yapan öğretmenleri destekleyici davranışlar sergilemesi gerekir. Öğretmenlerin eğitim düzeyi değişkeni dışında yıldırma davranışlarını yordayıcı cinsiyet, çalışma koşulları, okul kültürü gibi değişkenler kullanılarak meta analiz çalışmaları yapılabilir. Ayrıca öğretmenlerin yıldırma davranışlarına ilişkin algılarını etkilemesi söz konusu olabilen okul kültürü, liderlik biçimi ve iş doyumunu gibi değişkenlerle olan ilişkisini ortaya koyan çalışmalar yapılması önerilebilir.

5. Kaynakça

- Yıldız imi (*) ile işaretlenmiş kaynaklar, meta-analize dahil edilen çalışmalarını göstermektedir.
- *Abay, A. (2009). İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- *Akkar, A. (2010). Meslek Liseleri Yönetici ve Öğretmenlerinde Psikolojik Yıldıma (Mobbing). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Akpunar, E. N. (2016). Öğretmenlerin Mobbing Algısının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:15, Sayı:56: s.295-308.
- *Akşahin, E. (2012). İlköğretim Okulları Branş Öğretmenlerinin Yıldıma Davranışlarına Maruz Kalma Düzeyleri Sosyo-demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul İli Esenler İlçesi). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Altınkurt Y., Yılmaz, K., &Karaman, G. (2015). The Effect of Gender, Seniority and Subject Matter on the Perceptions of Organizational Justice of Teachers: A Meta-Analytical Study *Educational Sciences: Theory & Practice*, 15(1), 33-43.
- *Apak, E. G. A. (2009). Yıldıma Eylemleri ve Örgütsel Adanmışlık İlişkisi: İlköğretim Okulu Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Aras, A. (2012). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Mobbing (Yıldıma) Yaşama Düzeyleri, Örgütsel Bağlılık ve İş Doyumları Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aytaç, T. (2013). Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar: Okul Merkezli Yönetim, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- (2014). The effect of school type on intimidation (mobbing) experienced by teachers in schools: A meta-analysis. *Educational Research and Reviews*, 9 (20), 1055-1064.
- (2015). Öğretmenlerin okulda karşılaştıkları mobbinge ilişkin hizmet süresinin etkisi: Bir meta-analiz. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(2), 161-182. doi: 10.14527/kuey.2015.007
- Beswick, J., Gore, J., &Palferman, D. (2006). (HSE), *Bullying at Work: a Review of the Literature*, Health and Safety Laboratory, Harpur Hill: Buxton.
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R. (2009). *Introduction to meta-analysis*. West Sussex-UK: John Wiley & Sons Ltd.
- *Bulut, H. U. (2007). Ortaöğretim öğretmenlerinde psikolojik şiddet düzeyi (mobbing). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde üniversitesi, Niğde.
- Çarıkcı, İ. H., &Yavuz, H. (2009). Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısı: Sağlık Sektörü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 2009/2, Sayı: 10, 47-62.
- Cemaloğlu, N. (2007). The Exposure of Primary School Teachers To Bullying: An Analysis of Various Variables, *Social Behavior and Personality*, 35(6), 789-802.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2 nd. edition). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Cooper, H., Hedges, L. V., & Valentine, J. C. (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis* (2nd edition). New York: Russell Sage Publication.

- Çelebi, N., & Kaya, G. T. (2014). Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing (Yıldırma): Nitel bir araştırma. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice]*,5(9), 43-66.
- *Çelik, S. (2011). Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Örgütsel Adanmışlıkları İle Öğretmenlere Yönelik Yıldırma Davranışları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- *Çetin, E. (2011). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri İle Yıldırma Maruz Kalma Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Davenport, N., Schwartz, R.D. & Eliot, G.P. (2003). *Mobbing: İş yerinde duygusal incinme*. Ömertoy OC. (Çeviren). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- DeCoster J. (2004). *Meta Analysis Notes*. Department of Psychology, University of Alabama.
- Dinçer, S. (2014). *Eğitim Bilimlerinde Uygulamalı Meta-Analiz*. Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.
- Duffy, M., & Sperry, L. (2012). *Mobbing: Causes, consequences and solutions*. New York; Oxford University Press.
- Einarsen, S., & Skogstad, A. (1996). Bullying at work: Epidemiological findings in public and private organizations. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 185-201.
- *Ekinci, Ö. (2012). Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Yıldırma Davranışları ile Örgütsel Adanmışlıkları Arasındaki İlişki, Yüksek lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ekinci, Ö. ve Yıldırım, A. (2015). Ortaöğretim Okullarında Yıldırma (Mobbing) Davranışları ile Örgütsel Adanmışlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi/ The Journal of International Education Science*. Yıl: 2, Sayı: 5, s.509-528.
- Ellis, P. D. (2012). *The essential guide to effect sizes (5th edition)*. Cambridge-UK: Cambridge University Press.
- *Emiroğlu, Ö. (2011). Rehber Öğretmenlerin Algıladığı Yıldırma Davranışlarının İncelenmesi (Gaziantep İli Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- * Ertürk, A. (2011). İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmen ve Yöneticilere Yönelik Duygusal Yıldırma Davranışlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- *(2013). Yıldırma Davranışları: Maruz Kalanlar ve Etkilenenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 161-173.
- (2015). Organizational Citizenship and Mobbing Behaviour of Secondary School Teachers. *Anthropologist*, 22 (1), 113-124.
- * Hacıcaferoğlu, S. (2013). Ortaöğretimde Çalışan Branş Öğretmenlerinin Yıldırma (Mobbing) Davranışlarına Uğrama Düzeyleri ile Demografik Özellikler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 3, ss. 111-127.
- Hubert, A. B.,&M. Veldhoven. (2001). Risk Sectors For Undesirable Behaviour and Mobbing. *European Journal of Work and Organizational Psychology*. 10 (4), 415-424.
- Karakuş, M. ve Çankaya, İ. H. (2012). Öğretmenlerin maruz kaldıkları psikolojik şiddete ilişkin bir modelin sınanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 225-237.

- Korkmaz, M.,&Cemaloğlu, N. (2010). The relationship between organizational learning and workplace bullying in learning organizations. *Journal of Educational Research Quarterly*, 33 (3), 3-38.
- Kıış, A. (2016). Öğretmenlerin Okulda Karşılaştıkları Yıldırmaya (Mobbing) İlişkin Medeni Durumun Etkisi: Bir Meta Analiz. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:24, No:2, 463-478.
- Leymann, H. (1996). The contend and development of mobbing at work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5 (2), 165- 184.
- Lipsey, M. W.,&Wilson, D. B. (2001). *Practical meta-analysis*. California:Sage Publications.
- Matthiesen, S. B.,&Einarsen, S. (2010). Bullying in The Workplace: Defination, Prevalence, Antecedents, Consequences. *International Journal of Organization Theory and Behavior*, 13 (2), 202-248.
- Mikkelsen, E. G.,& Einarsen, S. (2002). Relationships between exposure to bullying of work and psychological and psychosomatic health complaints. *Scandinavian Journal of Psycohology*, 43, 397-405.
- Minibaş-Poussard, J.,&İdiğ-Çamuroğlu, M. (2009). *Psikolojik Taciz: İş Yerindeki Kâbus*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Moczydlowska, J. (2012). Talent management: theory and practice of management. the polish experience. *International Journal of Bussiness Economic Research*, 3(1), 432-438.
- *Ocak, S. (2008). Öğretmenlerin Okulda Duygusal Taciz (Mobbing)'e İlişkin Algıları (Edirne İli Örneği) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- *Onbaş, N. (2007). İlköğretim okulu öğretmenlerinin eğitim örgütlerinde duygusal şiddete ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Harran üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- *Özen, B. (2009). Rehber Öğretmenlerin Okul Ortamında Algıladıkları Yıldırmaya Davranışlarının Çok Boyutlu İncelenmesi. İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği). Yeditepe üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özler, E.,&Mercan, N. (2009). *Yönetmel ve Örgütsel Açından Psikolojik Terör*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Petitti, D. B. (2000). *Meta-analysis, decision analysis, and cost-effectiveness analysis* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences*. MA-USA: Blackwell Publishers Ltd.
- Robert A.G.,&Mark D. P (2010). Unethical and unwell: Decrements in well-being and unethical activity at work. *Journal of Business Ethics*, 91: 275-297.
- Rothstein, H. R., Sutton, A.J. & Borenstein, M. (2005). *Publication bias in meta-analysis. Publication bias in meta-analysis: prevention, assessment and adjustments*. NJ: Wiley&Sons.
- Salin, D. (2001). Prevalence and forms of bullying among business professionals: a comparison of two different strategies for measuring bullying. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 10 (4), 425-441.
- Shelby L. B.,&Vaske, J. J. (2008). Understanding meta-analysis: A review of the methodological literature. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 30(2), 96-110.
- *Sönmezşık, S. (2012). Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Psikolojik Yıldırmaya İlişkin Algıları. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şahin, D. (2013). Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, X (I), 142-167.

- Thalheimer, W., & Cook, S. (2002). How to calculate effect sizes from published research articles: A simplified methodology. http://work-learning.com/effect_sizes.htm erişim tarihi: 20 Ocak 2014.
- Tınaz, P. (2011). İşyerinde psikolojik taciz (mobbing). 3. Bası. İstanbul: Beta.
- Tutar, H. (2004). İş Yerinde Psikolojik Şiddet. Ankara: Platin, Barış Kitap Basım Yayın Dağıtım Ltd Şti.
- Yaman, E. (2009). Yönetim psikolojisi açısından işyerinde psikoşiddet-mobbing-.Ankara: Nobel Yayınları.
- (2010). Psikoşiddete (Mobbinge) Maruz Kalan Öğretim Elemanlarının Örgüt Kültürüne ve İklimine İlişkin Algıları, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri/Educational Sciences: Theory & Practice, 10 (1), 547-578.
- Yıldıırım, G. (2010). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin okul müdürleri tarafından yıldıırma davranışlarına maruz kalma durumları (Kırıkkale ili örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Yılmaz, T. ve Sarpkaya, R.(2016). Eğitim Ekonomisi Eleştirel Bir Yaklaşım. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Zapf, D., & Einarsen S. (2001). Bullying in the workplace: Resent trends in research and practice-an introduction. European Journal of Work and Organizational Psychology, 10 (4) 369-373.

Extended Abstract

Mobbing, which affects the relationship particularly between the teachers and managers, other teachers and parents in schools, has frequently been on the agenda in recent years.

Purpose: *The basic purpose of this study is to determine the effect sizes of teachers' perception and opinions about intimidation experienced by teachers in schools in accordance with education levels.*

Method: *This section covers research model, data collection and data analysis parts.*

Research Model: *The model of this study is meta-analysis method, which is one of the methods used for synthesizing the research results. The purpose of a meta-analysis is to combine the findings of various studies conducted in different places and at different time on the same subject; thus achieving the most reliable fact in quantitative terms through increasing the number of samples.*

Data Collection: *MA theses and PhD dissertations on intimidation experienced by teachers in schools in Turkey are the bases of this study. 16 studies deemed meeting the inclusion criteria were chosen from 42 MA and PhD theses and dissertations in YOK National Thesis Archive about intimidation experienced by teachers in schools in Turkey to be used in this study.*

Research Reliability: *Cohen's Kappa statistics was used to ensure the inter-rater reliability and it was found to be 0,90. This result showed almost a perfect compliance between the raters.*

Research validity: *During this study, it was determined that the validity of data collection means was ensured in all of 16 studies included in the meta-analysis.*

Findings: *In accordance with the results of this study, based on the education level variable, an effect size with statistical significance and of low statistical importance was determined on the part of teachers who have post-graduate education level according to random effect model($d=-0,16$). A statistically significant difference was detected in 11 studies*

while no significant difference was found in 15 studies. In fixed effect model, as a result of the conjoining process, a statistically significant effect size of $-0,16$ in favor of those teachers with post-grauate education level was found. This result may be regarded as low and insignificant. In the consequence of the moderator analysis conducted, the researcher's sex was determined to be a moderator. In addition, the publication type ($p=0,40$), the education level ($p=0,88$) and the region where the study was conducted ($p=0,34$) were each determined not to be a moderator.

Discussion: Since there is not any other meta-analysis regarding teachers' perception about intimidation they experience in schools based on their education levels, it is not possible to compare and contrast these results. As a result, not using the education level as an independent moderator for the studies on intimidation faced by teachers may be recommended.